

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Asia: urheilutulon jaksottaminen, HE 142/2020

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että urheilurahastoon siirrettävän summan enimmäismäärää korotettaisiin 100.000 eurosta 200.000 euroon.

Suurten ansiotulojen ankara verotus on johtanut siihen, että suurituloiset urheilijat pyrkivät huojentamaan verotustaan erityisin järjestelyin. Tavallisimmin käytettyjä keinoja ovat muutto ulkomaille alhaisen verotuksen maahan tai osakeyhtiön perustaminen ja tulojen kanavoiminen yhtiöön.

Urheilijarahasto on erityinen tulontasaussäännös. Yleinen tulontasaussäännös sisältyy TVL 128 ja 129 §:iin. Urheilutulon poikkeavaa jaksotusta perustellaan urheilu-uran lyhyellä kestolla. Sen lisäksi taustalla on paternalistinen pyrkimys, jolla pyritään estämään nuoren henkilön tuhlailevaa elämää, minkä väliaikaiset suuret tulot mahdollistavat. Urheilu-uran jälkeen henkilö voi jäädä hyvinkin pienten tulojen varaan, koska urheileminen on voinut olla esteenä ammattikoulutuksen hankkimiselle.

Nyt esitettävä rahastosiirron ylärajan korotus koskee vain urheilijoita, joiden bruttotulot ovat enemmän kuin 200.000 euroa vuodessa. Kysymys on siis hyvin rajallisesta henkilömäärästä ja suurin osa verohuojennuksen saajista lienee jääkiekkoilijoita. Oikeuskäytännön mukaan myös e-urheilijat ovat urheilijoita (KVL 2017/16) eikä minulla ole tietoa, kuinka paljon hallituksen esittämä siirtosumman ylärajan nosto koskee heitä.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan, että rahastosiirron ylärajan nosto estäisi urheilijoita siirtämästä kotipaikkaansa Suomesta ulkomaille. Joissakin yksittäistapauksissa näin voi ollakin, mutta suomalaista jääkiekkoliigaa pelaavien urheilijoiden mahdollisuus muuttaa keinotekoisesti kotipaikkansa matalan verotuksen maahan lienevät olemattomat. Mediatietojen mukaan autourheilijat ovat siirtäneet muodollista kotipaikkaansa ulkomaille enemmän tai vähemmän onnistuneesti.

Ainakin golfin ja tenniksen huippunimet ovat perustaneet osakeyhtiöitä, joihin palkkiot ja sponsoritulot on kanavoitu. Yhtiöt toimivat, paitsi veron minimoinnin, myös tulontasauksen instrumentteina. Urheilu-uran aikana kumuloitunutta varallisuutta voidaan maksaa omistajalle osinkoina vähäisin verokustannuksin siltä osin kuin osingon määrä ei ylitä 8 prosenttia yhtiön nettovarallisuudesta. Yhtiön käyttäminen johtaa vaikeaan tulkintakysymykseen: missä olosuhteissa yhtiö voidaan sivuuttaa ja tulo verottaa urheilijan itsensä tulona. Urheilijarahasto on tästä syystä luontevampi ja laajemmin sovellettava tulontasausinstrumentti. Siirtosumman ylärajan nosto vähentää painetta sekä ulkomaille muuttoon että urheilijayhtiön perustamiseen.

TVL 116 c §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vähintään vuoden kestänyt työttömyys lisättäisiin erityiseksi syyksi, jonka perusteella rahastoituja varoja voisi nostaa suunniteltua nopeammin. Ehdotus soveltuu hyvin verojärjestelmän systematiikkaan, koska vastaavalla tavalla säädetään myös eläkevakuutusten ja pitkäaikaissäätösopimusten säästösumman nostoehtoista.

Ehdotettu uudistus herättää epäilyksiä siitä syystä, että huojennuksen kohteena on vain muutama hyvin suurituloinen henkilö. Hallituksen esitys ei siis ole oikein sopusoinnussa verotuksen tulonjakopoliittisen tavoitteen kanssa ja sukupuolivaikutuksetkin taitavat sopia huonosti virallisiin tavoitteisiin, koska kaikki huojennuksen saajat lienevät miehiä.

Helsingissä lokakuun 19. päivänä 2020

Heikki Niskakangas

Vero-oikeuden professori emeritus, Aalto-yliopisto